

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadói hivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatali mos intéseendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 29.

Japánország és Oroszország megkötötték a békét.

(Dr. H. L.) Késő éji órán vesszük a meglepő, örvendetes hírt, hogy a tizen-nyolcz hónapon keresztül, tehát csaknem két esztendeig tartó keletázsiai háborúnak a rég óhajtott béke, minden aggódó, türelmetlen várakozása mellett is az egész művelt világnak, — ilyen hirtelen fordulattal most végre végét vetette. Annak a borzalmasságában végtelenül fősleges és csodálatra méltó hárcztéri hangversenynek, amelyben diadalordítás és halálhörögés, ágyudörgés és sülyedő hajók vészjelei, darabokra tépett urukat kereső harczimének vad nyertése és hullákon lakmározó fenevadak üvöltése játszottak rettenetes szerepet, most egyszerre, váratlanul elérkezett hatalmas fináléja.

Ki ne ismerné a háboru előzményeit? Általánosságban mindenki, a legszegényebb kunyhók lakójától fölfelé. Sőt az alsóbb rétegek talán még jobban, hiszen a lekicsinyelt japánok bámulatos fölültrekedésében a győzhetetleneknek hitt oroszok birodalmán, a sárgák rettenthetetlen bátorságában, az ő szívós kitartásukban és törhetetlen akaraterájukban: a többékevésbé elnyomott osztályok a civilizáció államaiban mindenütt a maguk helyzetének, küzdelmének, sorsának képét, irányítását, biztató kilátásait látták.

De ki emlékszik vajjon a hosszú háboru minden részletére, számos bonyo-

dalmára, a szárazföldön, tengeren folytatott élethalálharcz temérdek alakulatára? Bizony ezek lassan-lassan elmosódtak az elmékben. A tegnap eseményeit elmosta a ma, amely még gazdagabb volt vérben, löporban, hullában és jeltelen sirtöredében százaknak, ezreknek, és száz-ezreknek. Magát a háborut azonban lényegileg lángoló betűkkel véstemérvány-táblájára Klio. Ilyen háborut, aminő ez volt a maga nemében, még nem ért a világ. Itt a modern ember mészárosolt haditechnikája gyilkoló szerszámaival, a melyek a vérontás gyorsaságában, az áldozatok számában, a halál vérfagyasztó kegyetlenségében minden eddigi háborut felülmulnak. A föld ott Kelet-Ázsiában nem győzte beinni a vért, amely a tenger hullámait is pirosra festette.

A háborut, mint ismeretes, Oroszország telhetetlen, kapzsi világpolitikája okozta. A verseny Angliával a primátusért a nagyhatalmak között. Keletázsiai terjeszkedésében újat állotta Japán. Ugy okoskodott tehát, hogy a sárga majmokat el kell tenni az utból. Próbált velük paktálni Kórea és Mandzsuria körül, hogy diplomáciai uton valahogy sarokba szorítsa őket.

Ha pedig másként nem lehet, a végén majd ágyuszóval. Japánország azonban régen látta, mi készül. Évek során keresztül titokban készült veszedelmes európai szomszédja ellen, elsajátította az európai kulturát, a modern hadviselés legföltettebb titkait kileste, eltanulta Európában és otthon hihetetlenül, félelmesen tökéletesítte. — Akkor aztán hirtelenül

megszakított minden diplomáciai érintkezést Oroszországgal és a nemzetközi jog szabályaival semmit sem törődve az 1904-ik évben február 8-ika és 9-ike között éjjeltájban megrohanta a készületlen oroszokat Portarthurnál és mindjárt három drága hajójukat örökre hasznavehetetlenné tette.

Ezek voltak a háboru előzményei, ilyen volt a kitörése. Az egész világ bámult az oroszok vereségén, de mindenki azt hitte, játszva kiheveri a csorbát a kolosszális orosz impérium. Bizony ebből nem lett semmi. Egyik hadvezér a másikat, egyik vereség a másikat érte, a kis japáni mindig győzött, szárazon, tengeren, hegyeken és síkon. Portarthur, igaz hősileg tartotta magát, úgy mint annak idején Szebasztopol, de végre is megadta magát.

Nem cselekedhetett észszerűbben. Még ez a világhírű erődítmény tudott egyedül győzelmet felmutatni, ha el is bukott a végén. Szárazon azonban örökös csufos vereségek érték a valamikor annyira rettegett orosz fegyvereket.

Oroszország a birodalom különböző részeiből az elhullott, szétkergetett seregek helyébe mindig újakat toborzott nagy kinnal.

De csak a vágóhida, a halál mezejére tudta őket vezetni, a győzelemére soha. Mi okozhatta ezt? A lelkesedés, a háboru nemzeti tartalmának hiánya az oroszok részéről, akik átkozódva, lélek nélkül mentek a csatába, nem győzni, csak meghalni, mert úgy parancsolta — kénytelen-kelletlen a békeczár. Másrészt

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Steinberger Ferencz emlékezete.

Irtá és az országos kath. Tanítók nagygyűlésén elmondta:
Bodnár Gáspár.

Összegyűltünk tehát újra a mi tanügyünk szent érdekéért az ország szívében. Itt vagyunk, akik csak jöhettünk, lelkesedéssel, munkakedvvel és sok szép reménységgel.

Csak ő nincs itt!

Őt nem látjuk többé itt, aki szíve, lelke volt a mi szent ügyeinknek. Tekintetünkkel hiába keressük beszédes szeméit, mosolygó orcáját. Ő nincs itt... dr. Steinberger Ferencz tőlünk messze... messze, az örökkévalóság hazájába költözött.

Azért ez alkalommal szívünk lelkesedése, reménysége, buzgalma mellé akaratlanul is odatapad a bánat, a nagy veszteség hatása alatt keletkezett igaz, őszinte fájdalom is.

Ez a bánat, ez a fájdalom azonban nem sujt le. Mert nyomban föléje kerekedik az az

édesen gyötrő kétkedés, hogy vajjon a mi Istenben boldogult elnökünk valójában nincs itt és igazán nem lesz közöttünk?

A szeretett erősebb, mint a halál. A test porrá lesz, a szív kihül, az agy is földdé vegyül. De a szellemmel nem bír a halál. A szellem marad a nemzetekben, marad a testületekben, családokban és egyesekben. És végzi körfutását, vezet, emlékeztet, fentart és segít sokszor századokon, ezredeken keresztül.

Szépen mondja Horváth Mihály: a holtak nagy befolyást gyakorolnak az élőkre. Mert vajjon nem az elhunyt nemzedékek törekvéseinek eredménye-e a mai összes állapotunk a jelenben? Bizonyára csak egyik nemzedék a másik vállaira, egyik kor a másik kornak vívmányaira lépve emelkedhetett magaslatra...

Nem csoda tehát, ha édes mindnyájan azon szent meggyőződésben élünk, hogy a mi már hallott szeretett elnökünk is nagy betolyást fog gyakorolni és hosszú ideig tartót a magyar kath. népnevelés ügyére, irányítására és virágzására. Sőt, hogy a következő korszak is a

már meglevő vívmányokra lépve fog emelkedni magaslatra.

Ugy van tehát, miként mondtam, mélyen tisztelt uraim! Porból lettünk mind. Meg kell hajolnunk a por hatalma előtt. De nekünk is van egy nagy, mélyeséges erőnk, hatalmunk, birodalmunk, melytől senki meg nem foszthat; melyből senki ki nem űzhet.

A kegyelet, az emlékezés, a szellemi összeölekezés.

Azért omlandó testedre borítjuk fekete gyászlobogónkat elköltözött, szeretett vezérünk. De im, mindjárt első összejövételünkön nem szününk meg idézni halhatatlan részedet, idézni, marasztani, hogy szellemünket táplálja.

A kegyelet és emlékezés tolmácsolása csekélységemnek jutván osztályrészül, kérem szíves figyelmüket.

*

Mikor egy hatalmas folyamnak hullámsírját szemléljük, lelkünk önkénytelenül odaszárnyal, hol ennek a hatalmas folyamnak első

Uj üzlet!

Tekintettel az iskolaév bekezdésére a m. tisztelt szülők figyelmébe ajánljuk raktárunk megtekintését, hol

Uj üzlet!

gyermek fehérneműek, paplanok, harisnyák és minden felruházásra szolgáló cikkek. Őszi divatujdonságokból nagy választék. Selymek rendkívüli olcsó árakban. Őriási választékban a olcsó szolid árakban kaphatók.

B. pártfogásukat kérve
kiváló tisztelettel:

Kenyeres és Engländer, Szt.-László-tér, (a Janky-téle fűszer-üzlet Kossuth-utca felé eső szomszédságában).

a rettenetesen elharapózott orosz korrupció, amely irtózatosan megboszulta magát a háború alatt. A részletek ismereteselek. A japánok ezzel szemben otthon harcoltak, hazájuk nagyságáért, szabadságáért harcoltak, és győztek a zsarnokságon, amely észre sem vette, hogy enervalódott az idők folyamán.

Sok átok hullott már évszázadok óta az orosz óriásra, a Gondviselés most fölemelte jobbát s eszközül használva a sárga fajt, lesújtott rá és megbüntette keményen.

A véres könyv hála Isten becsukódik. A mézárásban kicsorbult kardok a fáradt karokból kihullanak s a jeltelen tömegsirokba, cserfakoszoru nélkül pihenő orosz és japán hősök poraiból, kinő a béke áldásos olajága.

Nyiri volt honvédelmi miniszter katonai szolgálatban.

A hivatalos lap legújabb száma hozza hírül Nyiri Sándornak, a b Tisza-kormány honvédelmi miniszterének kerületi parancsnokká kinevezését. A király Nyirit, ki szolgálaton kívüli viszonyban vezérőrnagy volt, — a tényleges állományba való egyidejűleges áthelyezése mellett a székesfejérvári V. honvédkerület parancsnokává nevezte ki *Rokk* Ferencz helyébe, ki a m. kir. honvédelvesség felügyelőjévé lépett elő.

Protestáns hódolat X. Piusnak.

D. Briggs amerikai protestáns lelkész cikket írt a *Narok American Reviert* júliusi számában, a melyben a legőszintébb elismerés hangján szól X. Pius pápáról.

Mindenek előtt nevetségesnek mondja azt az állítást, hogy a római egyház nem reformál. A történelem az ellenkezőt mutatja. XIII. Leó is reform-pápa volt, de a mostani pápa, X. Pius még inkább reformpápanak ígérkezik. Nagy jelentőségű Piusnak az a jeligeje, mellyel reformjaiban vezéreltetni kívánja magát: Restan-

rare ogni cosa in Crista, mindeneket megújítani Krisztusban.

Ennek a jelszónak Brigg nagy jelentőséget tulajdonít. Szerinte a protestáns lelkészek félszázad óta arra törekzenek, hogy hiveiket Krisztushoz visszavezessék; mégis csak részleges sikert tudnak elérni. «Ha most az új pápa, a kit mint a római egyház fejét ez az egész egyház Szent Péter utódjaként s az Ur élő helytartójaként tisztel, egész egyházát ebbe az eszmeáramlatba ragadja, akkor a világ legnagyobb újjászületését hozza létre.»

Nagyjelentőségű reformnak tartja Brigg a kánonjog kodifikálását. Saját felekezetére pedig megjegyzi, hogy a protestánsokat ma már nem választja el Rómától az az éles elentét, mint az augsburgi hitvallás keletkezésekor. Egyrészt azóta az egyházba belopózott visszaéléseket a tridenti zsinat kiirtotta, másrészt pedig a protestánsok messze eltértek a reformátorok dogmáitól. Az augusztinianusok száma fölülte csekély Európában, semmivel egyenlő Amerikában, a hol a régi reformátorok dogmái csak egy-két protestáns szemináriumban találhatók. A jelenlegi protestáns theologusok zömének hitelveit egyetlen reformátor sem tenné magáévá.

Brigg csak a végső konzekvenciát nem vonja le: hogy ezek szerint semmi akadály sincs az egyházba való visszatérésnek. De a ki a cikket olvassa, le kell hogy vonja ezt a következtetést. A *Norok American Reviert* nagy elterjedése mellett Brigg cikkének széles körökre lesz befolyása.

Justh Gyula ünneplése Battonyán.

Barabás Béla orsz. képviselő a függetlenségi és 48-as párt alelnöke a Pol. Ért. utján felhívást tesz közzé, amelyben az országos függetlenségi és 48-as párt tagjainak figyelmét felhívja a képviselőház érdemduz elnökének, *Justh* Gyulának tiszteletére Battonyán szeptember hó 3-án rendezendő ünnepségekre, amikkel Csanádvármegye közönsége *Justh* Gyulának a politikai életben huszonöt év óta tartó szereplését ünnepli. Felkéri a párt tagjait, hogy akik akadályozva mincsennek, je-

lenjenek meg a battonyai ünnepen. A résztvenni szándékozók ezt levélben vagy táviratban jelentsék be a felhívónál.

A tanítás.

Utolsó napjait tölti üresen Magyarország sok ezer iskolája. Szeptember elsején megélenkül a gyermekforgalom. Olyanná lesz az iskolák környéke, mint a pályaudvar, vonat indulás előtt.

A ki még, a ki már nem gondoz iskolába járó gyermekeket, azt a szeptemberi mozgalom nem érinti. Ámde az a család, melyből 4—5 apróságot kell beiratni ide, meg oda; meg amoda, annak: »fő a feje!»

A ruházat már meg van; a tankönyvet is beszerezték nagy keservesen. Külön zsebbe van téve a tandíj. E nélkül nem szabad tanulni nagy Magyarországon. Idegenből jött gyermekekre nézve hátra van meg a lakás, ételmezés. Ijesztően megdrágult mind a kettő. Országszerte nagy a szárazság. A vidéki apa azt panaszolja, hogy nincs legelő; nincs széna, tengeri; nincs főzelék, sőt a nagy szárazság miatt vetni sem lehet.

A kosztadó meg azt panaszolja, hogy felemelték a lakbért, a piaczon nem a drágaság a baj, de az, hogy nincs tejfel, vaj, nincs főzelék zöldség; a hus és zsir ára emelkedik. Nemhogy drága volna az élelmiszer, de a hét legtöbb napján nem kapható.

Teljesen üres zsebbel távozik vidéki otthonába az édesapa és édesmama. — Eszökbe sem jut, hogy ők majd otthon miből élnek? Ugy lesz a hogy lesz! Az a kérdés: miből fogják fedezni a gyerekek neveltetési, tanítatási költségeit, tíz hosszu hónapon át.

Ezenkívül egyéb bajok is jönnek. A cipők, a ruhák kopnak. Egyik másik gyermek beteggé lesz. Meg kell látogatni, orvost, gyógyszerért fizetni. Van ennél

cséppjei fakadnak. Így vagyunk a közülök kiváló emberek élete folyásával is. Mikor élettük folyama beleszakad az örökkévalóságba: a koporsótól — a bölcsőhöz kívánczunk.

A mi vezérünk bölcsőjét ott találunk a bércezes Máramaros, a magyar Svájcznak szívében — Máramaroszigeten. Élete fonala megkezdődött 1846. év november hó 25-én. Elemi iskoláit otthon, közép és felsőbb tanulmányait a szatmári és itt a budapesti papnevelőben végzi. 1870-ben szentelik áldozópappá, mikor segédlelkészé küldi ki püspöke Fehérgyarmatra.

Szerencsés kezdete a nagy és szép pályának. A fiatal, kitűnően képzett pap a nép közé megy. Talán hogy lássa, miként tapasztalta annak idejében Kalazanczi szent József, majd De La Salle, hogy nem az az igazi szegénység, mikor a kis ember nem tudja, mi leszen ma a betevő falatja, de a szegénység a lelki sötétség is, melybe a hit és nevelő-oktatás világosságot bejuttatni: valódi apostolkodás.

Első működése terén csak rövid ideig marad. A szatmári egyházmegye központjába, Szatmárra rendelik, hol csakhamar tanítóképzőintézet tanár lesz.

A tanítóképzés szolgálatába állani még abban az időben nem csekély feladat, sőt áldo-

zat volt. Törtetlen volt az út, melyen baladni kellett. Tankönyvek és más eszközök hiányában valóságos küzdelmet vívtak pedagógusaink. De küzdöttek becsülettel lélekkel, munkával és tiszta eszményi hivatással. Boldogult elnökünk nem egyszer mondta nekem: »Ejt, napot egy-lyé tettem, csakhogy a tananyagot átlátszóvá és megemészthetővé tegyem.»

Két féle nevelő-oktatásban részesülünk — mondja Gibbon. Az egyiket másokról nyerjük, a másikat, mely annál jóval fontosabb, önmagunk szerezzük meg. Ez igazság csattanóan érvényesült dr. Steinberger szellemi izmosodásában. A nagy szorgalommal folytatott önképzés csakhamar feltűnő látókörhöz: az önállósághoz juttatja a fiatal tanárt. Schlauch püspök a szatmári tanítóképzőt a kor színvonalára akarván emelni — ezen munkálat keresztülvitelére a lelkes, szakmájában kiváló papot választja. E szándékkal 1876-ban úgy a fi-, mint a nőképző intézet igazgatójává nevezte ki.

— Azon megnyugtató reménnyel nevezem önt ki — írja püspöke — mert meg vagyok győződve, hogy féltett intézetem sorsát teljesen megbízható kezébe teszem le.

S hogy dr. Steinberger munkásságát és hivatásának lelkiismeretes betöltését mennyire

becsülte Schlauch püspök, onnan is kitűnik, hogy már a következő évben — a még csak hat éves áldozópapot — szentszéki tanácsossá teszi.

Azt mondják, hogy a költő születik. Bizonyára sokan vagyunk, akik hiszszük, hogy tanárnak is születni kell. Dr. Steinberger valóban erre a pályára termett, született. Élénk, eleven temperamentuma, nyájas, behízogó modora, gyönyörűen folyó, átlátszó, tiszta előadása, a lelkében lobogó tűz, a tárgyat rajongásig szerető szakavatottság őt a legjelesebb tanerők sorába emelték. Szinte hallom és magam előtt látom őt kipirult arczával, amint tanítványai rászögezik tekintetüket a tanterem siri csöndjében. A hangnyomat volt az ő előadásának lelke, és a szeretet, mivel tárgyat kezelte. Ez kölcsönzött annak érzést, varázst és igazságot.

Tanítása mindig korszerű volt. Magas színvonalon állott, anélkül hogy lelkiismeretlenül hurcolt volna be az iskolába minden felmerült új eszmét, mik aztán rendszerint addig szoktak élni, mint a kérészek. Ő nem vetett el valamit, mert régi és nem fogadott el erős próba nélkül egyet-mást csak azért, mert új. A pedagógiában is közérthetőségre törekedett. Nem követte azokat a lángelméket, kik empirikus

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével —

A gyermekek teljes és czélyszerű felruházása esakis legolcsóbb árban, legnagyobb választékban —

Leitner Lázár-nál

Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéház ajtajával szemben eszközölhető.

egy nagyobb gond is. Nem válik be a gyerek a tanulásra. Esze van, de hanyag; viselkedése is igen sokszor igényel beavatkozást. Külön órákon kell taníttatni. Ez havonként 3, 5, 10 forint külön kiadás. Pedig hát odahaza jó gyerek és jó tanuló volt mind.

Afrikában az Egyenlítő közelében szintén kezdetét vette a tanév. Nyakig-mezteláb gyermekek, hónuk alatt egy-egy csomó szalmát emelve, mennek estenkint iskolába. Tanterem: a falu szélén vagy közepén levő domb. Taneszköz: a fiki (tanító) kezében suhogó, telebélű nád. Tankönyv nincs. Irni, olvasni ott nem szükséges. A fiki elmondja; a tanulók utána ismételik, a mit meg kell tanulni. Szalmatűz adja a világitást. Nem azért, hogy lássanak, hanem hogy a fiki lássa: figyel-e minden gyerek.

Ugyanegyet tanul mind. És a napi lecke, behatol a feketedő gyermek fejébe, vagy a fülön, vagy a bőrön keresztül.

Harmincz szélességi fokkal feljebb mondjuk, hogy Kairóban modernebb a tanítás. Ott már tanteremben és könyvből nem estenként, hanem reggeltől délig, déltől estig tanul a gyermek. E kis tömegnél is különböző a kor; különböző a képesség. Ezek szerint kap a gyermek más-más szakaszt, ugyanegy könyvből, a saját könyvéből. Ezek már tudnak olvasni. Földön ülve, előre és hátra hajlongva, minél hangosabban tanulja a saját leckejét valamennyi. A kairói felügyelő-igazgató be se tekint az iskolába. Az utcán hallgat. És a lármából itéli meg: jól tanítanak-e egyik vagy másik iskolában.

A kairói paedagógia szintén használja a telebélű nádat, mert meg van írva, hogy »A botját kimélő gyűlöli tanítványát.« A földön ülő gyermekek, tanulás

közben előre-hátra hajlongása — ő szerintök — élesíti a felfogást. Világos, a mozgó gyermeket nem szállja meg az álom. Ezt azonban a nádpálcza tartja távol, Kairó iskoláitól.

Még északabbra Kairótól, csupán 15 szélességi fokkal, Magyarországon még modernebb a tanítás. Itt már európai a tanítás-menet Tankönyv van sok, igen sok. Meg lehet, sőt meg is kell vásárolni. Hiba csupán ott fordul elő, hogy a gyermek a tizedik kiadásu, vagy pedig még most is, a kilencedik kiadásu könyvből tanul-e? Mert igen fontos, hogy a tört számot $\frac{1}{2}$ vagy $\frac{1}{3}$ alakban írja-e; nagy különbség, hogy az Ararát hegyet, amelynek tetején a Noé bárkája megakadt, 5111, vagy 5155 méter magasságunk tanulja-e?

Tanáraink és tanítóink a nagy szünidő alatt igen népes értekezleteket tartanak. Folytonosan fejlesztik a tanítás ügyét, csupán az nincs még eldöntve, hogy tanítsunk-e vagy pedig magol' assunk.

Egyik párt azt vallja, hogy a mit a gyermek betanult, azt soha el nem felejt.

A másik párt azt vallja, hogy amit a gyermek megértett, azt nem felejt soha.

Egyik azt mondja, hogy a fej-számolás az élet legsürgösb kívánalma.

A másik azt mondja, hogy a jól számolás lehet egyedüli cél. Ez pedig kréta, plajbász nélkül nem biztos soha.

Tanítás ügyünk teljesen modern. Olyan mint egy jól vasalt szekér, melynek haladását csupán csak egy istrángszakadás vagy máskor egy tengelyvég-szeg hiánya hátráltatja. Csekélység!

Északabbra ne menjünk, az európai országokban se keressünk »a mienknél jobb« tanítás-módot Apelles, Rembrand, Michel Angeló s több más rég elhalt pictor most jöjjenek modern rajzoktatást,

hatásaikban már-már a végletekbe mennek és nemsokára bizonyosan úgy fognak járni, mint Hegel, aki panaszkodott, hogy őt csak egy ember értette meg — tanítványa Rozenkranz — fájdalom, az is félreértette.

Ismeretes, mélyen tisztelt közgyűlés, az a mosdás, mely a tanítót az égő fáklához hasonlítja. Fáklya a tanító, ki míg sokaknak világit, önmagát emésztí föl. Dr. Steinberger Ferencz három évtizedig volt a tanítóképző szolgálatában, de rajta — bár nem volt erős szervezetű ember — az önmagát megemésztésnek nyomai sem látszottak. Nemcsak fokozódott lelkesedéssel tanított még akkor is, mikor nagyváradi kanonokká nevezte ki a királyi kegy, de ezen három évtized alatt csodás munkásságot fejtett ki több más téren is. Bár tanóráinak száma hosszú időn keresztül nagy, saját szaktárgyaiban is kiváló tekintélyű lesz, a budapesti egyetemen a hittudományok doktorává avatják. 1890 évben pedig a már országszerte ismert tanfőúr a Szent István Társulat Irod. és Tud. Osztály tagjai közé választják.

Irodalmi munkásságának legtekintélyesebb ereje azon munkában összpontosul, mely két kiadást ért el e cím alatt: Jézus Krisztus a nevelőtanítók eszményképe.

Végtelen sajnálom, hogy nagynevű elnökünk irodalmi munkásságának bemutatásául az idő és körülmények miatt ugyszólván csak tükör darabokat nyújthatok. De hiszen ezekből is visszatükröződik a kath. pedagógusnak nagy készütsége, hatalmasan szélesedő látóköre, vallásos és nemzeti irányja. Jelzett fő műve mutatja be az ő lelkét. — Itt vesszük észre, hogy dr.

Steinberger a keresztyén pedagógia nagy kérdéseiről mily mélyesen elmélkedett. A mű alapeszméje e rövid szavakban foglalható össze: »Egy a ti mesteretek Krisztus.« A modern pedagógia lázas izgatottsággal keresi, hajhászsa az új eszméket. És feleli, hogy Krisztus evangéliumában ott csillámlanak, azok az eszmék már mint igazi arany szemek, de hamisíthatatlan valóságban. Hiszen Jézus tanítása eszménykép az értelem fejlesztésben, a jellemképzésben a hazafiasságra való nevelésben. A modern pedagógia üstökös-ként üdvözli a szemléltetés nagy apostolát. Pedig a szemléltetésnek nincs Krisztusnál nagyobb mestere. Üdvöztünk az ő tanait, a világírodalom leghatalmasabb paraboláiban világítja meg, bejárja tanítványaival a Szentföld határait. Elhalad tanítványaival a kalászos buzaföld mellett. Fölmegy a hegyekre és dombokra. Megpihen a fa árnyában. Rámutat isteni ujjá a mező liliomaira, a madarakra, a szőlőtőkére, a juhocskákra és a buza közé vegyült konkolyra.

Hogy dr. Steinberger nagyobb, kötetekre menő munkát nem írhatott, annak oka van. Lefoglalták őt a különböző alkalmak, egyesületek, intézetek. De aztán itt érvényesült az ő nagy tudása, készütsége és bőséges tapasztalata. Ezen beszédeit, értekezéseit rendszerint külön füzetekben is kiadta. E füzetek kiváló irodalmi és pedagógiai értékűek. Nemcsak, de alkalmasak arra, hogy dr. Steinbergert — a kiváló magyar pedagógust — a maga valójában bemutassák. Csak egynehányat említek fel.

(Vége köv.)

phono-mimikát; hat hét alatt irást, olvasást megtanulni.

És mégis! . . . messze nyugatról, az Egyesült Államok nagy országából, messze keletről a japánok tenyérnyi államából csodás eredmények hirözöne repül nap mint nap felénk.

Lekicsinyeljük az amerikai tudományt, de nem mernénk, meg nem is tudnánk 40—42 emelettel bíró palotákat építeni. Veszekedünk, pártoskodunk, hogy hova helyezték a — harmadik egyetemet. És azt látjuk, hogy az Egyesült Államok kormánya egyetemet nyitott a néger ifjak számára is.

Ott nem félnek a tudományos emberek nagy tömegétől, ott nem a napszámától lehuzott krajczárók okoznak bajt, vagy örömet és mégis annyira van előrehaladva az orvosi tudomány is, hogy a japán-orosz háboru roppant sebeit a Fehérházban lakó amerikai polgárhoz vitték bekötözni. Csodadoctorhoz.

Távol keleten, a ferde szeműek apró állama, Aesópus meséjét elevenítette fel, négyezer év előtt tanított példázatból. Az apró méhek rutul megszurkálták a medvét, kikergették odujából, Port-Arthurból; üldözték, tönkre silányították vizen és szárazon. Az elfogott ellenséggel, a megbénított ellenféllel meg úgy bántak, mintha az Ur Jézus személyesen tanított volna minden egyes japánt a — könyörületre.

Nyugot és Kelet eme két nagy és »nagy« államában uralkodik egy közérzet. Mindaddig, míg annak fáját át nem ültetik Magyarország talajába, oly messze állunk az Egyesült-államok és Japán tanítóitól, a mily távol áll tőlünk afrikai kollegánk: a sok — fiki.

Ekkor osztja meg a szülők gondját, baját, minden családdal az iskola. Előbb: nem!

Rátkay József.

Kukoly Bálint Ignác

1831 febr. 14. — 1905. aug. 29.

Szomorú tudósítást kapott a premontréi kanonokok nagyváradi főgimnáziumának tanártestülete a tegnapi nap folyamán, éppen abban az órában, amikor a jól megérdemelt pihenés után az intézet éles hangu csengője új munkára szólította a szünidőkről teljes számban egybesereglett tanárokat. — Kevéssel előbb egy másik csengő is megszólalt, a jászói székestemplom halál-csengetyűje és szava *Kukoly Bálint Ignác* elszálló lelkét kísérte az örökkévalóságba.

Itt a pihenést a munka váltja fel, ott a munkában eltöltött hosszú évek után az örök pihenés útjára kísérik majd a rend egyik érdemes tagját. A halál hosszú szenvedésektől szabadította meg azt, akinek munkás élete rendje javának, az egyház és a haza boldogításának előmozdítására volt szentelve és a ki, ha nem is volt tündöklő lángelme, de mindig és mindenütt lelkes és becsületes munkása volt annak az ügynek, amelynek szolgálatára saját lelkesedése és rendi előljárósága ki- rendelte.

Most már pihenőre tér; fáradt testét a jászói rendi temetőbe teszik, lelkét a Mindenható veszi kegyelmébe és emlékéét hiven őrzik azok, kik munkásságának közvetlen tanúi, férfias, nemes jellemének igaz tisztelői és sokszor megnyilatkozó jótekonyságának az élvezői valának.

Kukoly Bálint Ignác született 1831. február hó 14-én Szepesváralján, a magas Tátra

hegység kies fennsíkján, ahol a hóval fedett sziklák edző légkörében nőtt fel izmos, munkára teremtett és nemes lelkesedéssel eltelt ifjúvá. Alsó és középiskolai tanulmányait befejezve 1856. szeptember hó 29-én magára öltötte Szent Norbert rendjének: a premontrai kanonokok rendjének fehér tallárját, s viselte azt majdnem félszáz esztendőn át tisztességgel, becsülettel. Szerzetesi fogadalmat 1857. október hó 11-én tett, 1858. márczius hó 11-én áldozó pappá szentelték fel. Ugyanebben az esztendőben kezdette meg tanári működését a rozsnói kath. főgimnáziumban s ezt 1863-ig folytatta ott fiatalos hévvel, nemes lelkesedéssel abban a korszakban, amelyben nagyon nehéz volt a hévnek s lelkesedésnek megnyilvánulnia, mert az abszolutisztikus kor rideg légköre nagyon is elnyomólag hatott mind a kettőre. De *Kukoly* ép úgy, mint rendének többi tagjai, akkor is tudta, hogy magyar rendnek a tagja s hogy a magyar hazának nevel ifjakat s hitte, hogy a mag, mit tanításával a fogékony ifju keblekbe elvet, majdan szabad légkörben fejlődhet nemes gyümölcsöket hozó fává. Tanári működését rövid időre félbeszakította és 1863-tól 1865-ig Jászón működött, mint prépost praelátusi iktató s levéltári hitestag, de lelke visszavágyott a tanári székre, ahol munkálkodásának több tere s fáradozásainak hasznosabb sikere lehetett. 1865-től 1868-ig ismét a rozsnói főgimnáziumban találjuk őt, mint a fizika és a rokantárgyak lelkes professzorát és buzgalommal betöltött működési körétől csak azért vált meg újból oly hamarosan, mert időközben kifejtett fülbaja nehézzé tette a tanításnak mindenben ép és erős szerveket kívánó munkája számára. Addig az Ur szőlőjének fiatal csemetéit gondozta, nevelte szerető gondallal, nagy szakértelemmel és fáradhatatlan buzgalommal, az időtől fogva az anyaföld munkásainak sorába lépett s a gazdasági pályán nyert alkalmazást előbb mint a leleszi konvent házigondnoka, 1879-től kezdve mint a jászói, 1883-tól fogva mint a peczeszentmártoni prépostsági javak kormányzója; sőt még nyugalmi éveiben sem tudott megválni kedves foglalatosságától s mint a jászói központi gazdasági tanács tagja, később is hasznos tanácsokkal támogatta a Rend anyagi javainak kormányzatát.

Működésének fénypontja a nyolczvanas évek közepére esik, a mikor a Félix-fürdőnek már-már elapadóban levő talajforrása helyett új ártézi-kut furását határozta el a Rend akkori kormányza. *Kukoly* jelölte ki a furás helyét és választása igazán szerencsés volt. 1885. december elejének egyik éjjelén édes pihenéséből azzal a hirrel verték fel a fáradhatatlan jószágkormányzót, hogy a mintegy 40 méternyire lehatolt furás helyén a víz önjerejéből irtózatossá tömegben bugyog fel s már-már az egész fürdőtelepet elözönlí. Megtalálták tehát a jótékony hatású, bőséges mennyiségben feltörő gyógyító forrást és ezzel új korszaka nyílt meg az azóta már országos, sőt európai hírűvé vált Félix-fürdőnek.

Kukoly Bálint tervezte s vezette a teljesen átalakított fürdő új építkezési munkálatait és mikor nagy alkotását teljes-egészeiben átadták a beteg emberiség gyógyításának a szolgálatába, akkor, mint aki a rábizottakat jól végezte, a legmegnyugtatóbb öntudattal vonult 1894-ben Jászóra, a jól megérdemelt nyugalomba.

Tizenegyévet töltött itt a jóságos öreg teljes csendességben s csak a legutóbbi években támadta meg a betegség edzett szervezete, amely már nem tudott ellentállani a halál romboló munkájának. Szelleme még sokáig épp volt, amikor sokat fáradozó lába felmondta a szolgálatot, de még ekkor is, bár támolyogva, kiki vonszolta magát a jászói kies Tapolca völgybe és ott a szép tó hullámain hosszasan elgyönyörködött a karcsu nyaku hattyúk libegésében. Ág napjainak talán nem is volt más keserősége, mint az az egy, amit akkor reggel érzett, mikor azt vitték neki hírül, hogy kedvenc hattyuit valamely gonoszlelkű jászói suhanc elpusztította.

A hattyúk elpusztultak a jászói tó tükré-

ről; nyugovóra tért már az a jóságos öreg pap is, aki őket etette s elpusztulásukat szívből megkönnyezte. Mi is megkönnyezzük az ő hattyu tisztségű lelkének elköltözését s gondolatban sirva kíséjük táradt testét a jászói temetőbe, oda a hattyus tó közelébe, ahol oly édesen suttag a zord sziklán megtörő szél az örök megnyugvásról, amit adjon meg a Mindenható az elköltözött nemes lelkének!

Sz. Ö. L.

Tűz a Tilinkó-utcában.

Leégett istálló.

— Saját tudósításunk. —

A Tilinkó-utcában tegnap szomorúan, panaszosan szólt a nóta. Lángnyelvek csaptak föl a veszedelmes tüztészek egyik szélső telkén, mire riadtan szaladtak össze a sok zsák utcából az asszonyok s a gyereknép. Kezüket tördelték, sirtak, jajgattak, mialatt a higgadtabbak a tüzzel szomszédos házakból szegényes holmijukat kivitték az utcára.

A tűz délelőtt negyed tíz órákor ütött ki az Ujváros kültekén *Klein* Ferenczné, Weisz Róza Tilinkó-utca 8. (226) számú házában gazdasági melléképületében. *Klein* Ferencz és felesége déligyümölcsárosok. A külteki nép csak *jószívű zsidó* neven ismeri az árust, aki a tűz keletkezésekor feleségestül a piacon volt, honnan úgy hívták haza. Az udvar, ahol a tűz kigyulladt, *Klein*ék jókarban levő lakóházát leszámítva, rozoga, régi vityillókkal, putikkal van tele, amelyek szinte csalogatják földelükre a vörös kakast. Az egész környék zeg-zug sikátorai tömve vaenak ilyen korhadt alkotmányokkal.

A kigyulladt gazdasági épület 22 méter hosszú és 4 méter szélességű volt. Oldala deszkából készült, tetőzete faszindelyből. Volt benne nagyobb kamra, kocsiszin és istálló. A padlason három szekér széna és szalma volt elhelyezve, az istállóban két ló és két bárány állott a tűz keletkezésekor. A tüzet *Novák* Ferencz a 7. huszárezred közlegénye és *Nehe* András napszamos vették észre az épület északnyugati részén, amely a Borbora-kápolna telkére nöz. A tűzoltók s a rendőrség a vett értesítés után azonnal kivonultak a helyszínére. *Mezey* Mihály főparancsnok a központ és a két különítmény tűzoltóival, összesen 16 ember élén jelent meg. A rendőrség részéről *Szabó* Gábor és *Kápolnay* Gyula rendőrbiztosok, *Mendelényi* Béla fogalmazó és *Becsey* Ignác őrmester siettek a tüzhöz, ugyancsak tizenhat rendőrrel. *Leitner* Lajos kéményseprő mester is elküldötte az oltáshoz négy segédjét. Munkások is segítettek. Az oltás szélszében, fecskendővel és csákllyákkal — *elég lassan* haladt s *téjjes háromnegyedórát* vett igénybe.

Az oltási és mentési munkálatnál nagy buzgalommal s ami fő, igen sok ügyességgel dolgozott *Novák* közhuszá, aki már egy esztendeig volt tűzoltó Budapesten. Meg is látta a munkáját. A huszá, aki már harmadéves öreg gyerek, kimentette az állatokat, a két lovat s a négy bárányt az istállóból. A leégett épület, amelyet végül össze is döntöttek, biztosítva volt. A kár még nem volt határozottan megállapítható. — Hozzávetőleg 500—800 korona. A kárban a Bihar megyei Takarékpénztár is érdekelve van, amely az eladósodott házat kezeli. A tűz okát még eddig nem sikerült kideríteni. Valószínűleg gondatlanság okozta. A kárnak közzvetve az a haszna lett, hogy a telken elhelyezett többi putrit a hatóság leromboltatja. Ezekre a *leg-sötétebb külvárosi Gorkij-tanyákra valóban ráférne a tömeges lebontás*. Szépészeti, közbiztonsági és egészségügyi szempontból egyformán. Valamelyes modern magisztrátusi gondolat a városi visszás építkezések legalább ilyen külvárosi súlyos természetű fogyatékoságain segíthetne. Ha a lelt tűz éjszaka idején s szel időben talált volna kiütni, egy-kettőre kiszámíthatatlan következményekkel járhatott volna a közveszélyes tüztészekben.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 31. A jogügyi és pénzügyi bizottság ülése a fizetésrendezése ügyében d. u. 3 órákor.

Aug. 31. Képviselőválasztás Biharon.

Szept. 2--3. Iparosifjak színelőadása.

Szept. 4. A III. szakosztály ülése a megyeházán d. e. 10 órákor.

Szept. 5. A j. g. és pénzügyi bizottság ülése a fizetésrendezés ügyében d. u. 4 órákor.

Szept. 5--7. Borászati kongresszus Székelyhídon.

Szept. 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 9 órákor.

Szept. 7. Közigazgatási ülés a városnál d. u. 3 órákor.

Szept. 23--25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Az öszvér meg a ló.

Itt nem népi iskolai olvasmány következik, nyájas olvasó. Dehogy. Kép az életből, vagy, akinek jobban tetszik — a Fő-utcából. Ezen döcögött az öszvér, napokkal ezelőtt, befordulva a Bémer-tér felől.

Lassan koczogott, mint a veleszületett gyöngeségben, szervi szivbajban szenvedő vérszegény *drámák*, amik nyulanak mint a rétes-tészta s amiket nem tudni miért, csengő aranyokkal honorálnak az öreg *pályabírák*. Ugy tett a füles, ahogy a bohó szív szokott az alanyi költeményekben. Almodozott. Bizonyára nem a fenyőfáról, mint a pálma, de talán inkább valami fényes, uri hintóról, amely mellett eltörpülnek szerény targonczájának igénytelen arányai s amelyben bizonynyal aranytopánkájú, napsugaras haju tündérkisasszonyok ülnek, mint a mesékben szokás. Abból gondoljuk ezt, mert a türelmes igavonó, ha nem is gyöngyvirágos selyemkendőt, hát legalább virágos tálcákat, karcsu pecsenyés tálakat, kövér csészéket, prózai módon lapos s költőileg mély tányérokot vitt egy kedves, szép kis lánynak s boldog vőlegényének eljegyzési lakomájára. Ilyen hangulatos, intim miliőben oly könnyen fakadnak az ábrándok, ahogy a rózsák balzsamos tavaszi éjszakákon.

Meglehet különben, hogy öszvérünk a *spekulatív mulák* közé tartozott. Talán esze ágában sem volt az ábránd, talán egyáltalán perhorreszkálja a lány akkordokat s úgy lehet, hogy egyhangu baktatása közben javában kalkulált, spekulált, licitált és likvidiált, mint valami börziánér. Döntsék el *Darwin* emberei. Mi most nem bajlódunk vele.

Annyi bizonyos, hogy mikor az orsoiolyták elé ért, kellemetlen meglepetés zökkentette ki a szünet békés csöndjéből. Belekötött a *törtető élet*, mindenféle filozófiai rendszer nélkül ugyan, de igen gorombán. Egészen krakéler módra. Az utca forgatagából bérkocsi robogott a háta mögé, mintha csak a füzetes rémregényekből tanulta volna. Mondjuk, hogy 999 volt a száma. Mi most csak ráfogjuk, mint a kis zsidó laposkák szokták rágalmaikat a *papokra* kenni. Ki tudja, hátha ragad valami. Talán az eleje igaz a bérkocsi számának, talán a vége. De hátha a közepe. Az is lehet, hogy egyik sem. Igazán nem tudjuk. Si non e vero . . .

Nos, a bérkocsi előtt főnhéjazva vágatott a ló. Nem ujság az ilyesmi. Hiszen a *lovak többnyire főnhéjazók*. És ezt meg is szabad mondani, meg is lehet írni. Viszont a főnhéjazók is többnyire — lovak. *Azonban!* Igen itt megint az a bizonyos azonban következik. Tehát, azonban azt, hogy a főnhéjazók meg többnyire lovak, — hát azt természetesen sem nem lehet, sem nem szabad megírni. A

tevének elvégre még csak mondhatja az ember, hogy asszonyság, de ugyan hova jutnánk, ha az asszonyságnak mondanók, hogy tevé! Am ez itt most mellékes. A lényeg az, hogy a lovat, amely különben egyéni kvalitásait értékükön messze fölül taksáló, közönséges *konflis gebe volt*, rozszant bordákkal, betegesen fejlett ambícióval s unalmas testszinnel — szerfölött bosszantotta az előtte poroszkáló öszvér. A kocsis is piszkálta az ostorral és még jobban neki vadította. Így aztán belerohant a kordéba, vadul lobogó szenvedélyvel, mint az *erotikus* napkeleti *rimkovácsok* s mint az orkán az emlékkönyvek jólismert sajkáját az öreg háborgón, kegyetlenül — földöntötte az utca közepén. *Evolucionista* volt a ló s az erősebb jogán, *Bentham* célszerűségi teóriái szerint legázolta fajrokonát.

A kordé fölfordult, a hetes lefordult, az edény kifordult, mielőtt eredeti rendeltetéséhez képest — a *konyhára befordult volna*.

Az öszvér meglepődve, kétségbeesetten, tenácstalanul állott, a ló göggel és öntelten. A kocsis és a hetes szitkozódottak. A rendőr jegyzeteket csinált, mint a turisták a hegyeken. Apró csoportok képződtek és pártfrakciók alakultak. A hetes végre is összeszedte a sok edényt, hol egészen, hol pedig csak aprólékos részletekben. Megállapították a kárt s ekkor még egyszer haragosan összemérték tekintetüket a hetes és a kocsis, az öszvér meg a ló mire a konflis dühösen irányt változtatott és megfordult. Erre végül megszakadt utjuk folytatásához láttak mindketten, mintha semmi sem történt volna. És, mint a két nótabeli kopott veréb, elindultak, vissza se néztek, éjszának egyik, a másik délnek. *Lulu.*

* **Személyi hír.** Özv. báró *Gerliczy Félix*né, született *Kornis* Lujza grófnő néhány heti üdülésre *Karlsbad* fürdőre utazott.

* **Beszámoló és pártgyűlés Margitán.** A margitai kerület függetlenségi és 48-as pártja vasárnap délután a kerület központján nagy pártgyűlést tartott, melyen *Szathmári Mór*, a kerület országgyűlési képviselője beszámolóját tartotta. Nagyon lelkesen fogadták a képviselőt, aki a politikai helyzetet részletesen ismertette. Szerinte a választások után nem politikai luxuskérdés a magyar vezényleti nyelv, hanem az alkotmány kérdése. Végül kijelentette, hogy hiva az általános választói jognak.

* **Mozgalom a városi törvényért.** Már két esztendővel ezelőtt széles körű mozgalom indult meg a vidéki törvényhatóságok, illetve városok körében az iránt, hogy a kormány a városok közigazgatási reformját sürgősen rendezendő belügyi kérdésnek tekintve, a külön városi törvény megalkotása iránt javaslatot terjesszen a parlament elé. Ez a kérdés azonban az utóbbi idők ugyancsak zavaros politikai viszonyai miatt szinte feledésbe került. Most, hogy a polgármesterek a főbb városi kérdések megvitatása céljából ujjal kongresszusra gyűlnek össze, Kolozsvár városi ismét fölvetette az eszmét, hogy e kérdést karolják most fel a városok fejei. S ezért Kolozsvár átiratot intézett a városokhoz, így Nagyvárad városához is, mint azt már — de csak röviden — említettük, hogy támogassa küldötte által azt a javaslatot, amit a külön városi törvény létesítése érdekében a kongresszus elé terjesztenek. A határozati javaslat így szól:

Mondja ki a törvényhatósági joggal bíró

városok polgármesterének értekezlete, hogy a *parlamentáris kormány kinevezése után* azonnal feliratot intéz a magyar országgyűlés tisztelt képviselőházához és a magas kormányhoz, az iránt, hogy a városok közigazgatásának reformját az elsők között rendezendő belügyi kérdésnek deklarálva, mielőbb külön városi törvény alkottassék s egyidejűleg a városok az állami közigazgatási feladatok végzésével járó terhektől felmentessenek, illetve azokért oly módon kárpótoltassanak, hogy akár a megta- karítás, akár az államegély első sorban a városi alkalmazottak megfelelő javadalmazására és esetleg más közszükségletek fedezésére legyen fordítható.

Igy szól Kolozsvár városi határozati javaslata, amit bizonyára egyhangulag tesz magáévá az ország összes törvényhatósága, így Nagyváradé is, mert hiszen ez egyenesen létérdeket érinti. A nagyfotosságu javaslat igen fontos tárgya lesz a szeptember 11-én Pancsován tartandó polgármesteri kongresszusnak, melyen egyúttal mozgalmat indítanak a vidéki rendőrségek egységes és egyöntetű alapon való újjászervezése iránt. Ez szintén halaszthatatlanul fontos érdeke a városoknak s éppen ezért az idevonatkozó tanácskozások is nagy- jelentőségűeknek ígérkeznek.

* **Ujságírók napja.** Az ország hivatásos ujságírói az anyagi és erkölcsi érdekeinek biztosítására szolgáló országos szervezetet vasárnap, szeptember 3-án fogják Aradon megalakítani. A kongresszusi nap sorrendje:

1. Dél előtt 10 órakor a jelölő bizottság értekezlete a városháza kistermében. 2. Dél előtt 11 órakor a mozgalmat előkészítő országos bizottság értekezlete a városháza kistermében. 3. Déli 12 órakor ebéd a Mikádó-kertben. 4. Délután 3 órakor a vértanúk szobrának megkoszorúzása. 5. Délután 4 órakor országos alakuló közgyűlés a városháza emeleti termében. 6. Este 8 órakor a nyári színház előadásának megtekintése. 7. Este 9 órakor társas vacsora a Fehér Kereszt szálloda télikertjében (étlap szerint).

Az alakuló közgyűlés tárgysorozata: 1. Korelnöki megnyitó. 2. A megjelentek igazolása; képviselői megbízások bemutatása. 3. Beszámoló a mozgalomról. Előterjeszti *Szakács Andor*. 4. Határozati javaslat a szervezet végleges megalakítása, az alkotmány megállapítása s a tisztikar megválasztása iránt. Előterjeszti *Ujváry Péter*. 5. A szervezet alkotmánytervezete. Bemutatja *Róna Lajos*. 6. Tisztikar megválasztása, központi tanács megalakítása, tiszteleti tagok választása. 7. Kerületek kijelölése. 8. Indítványok.

* **Magyar tanító Romániában.** A Romániában levő már mintegy huszonnégy magyar iskolának a védnöke és fővezetője dr. *Szmrecsányi Pál* v. b. t. t. váradai püspök, ki eme tiszttel járó feladatok teljesítésével is hasznos szolgálatot tesz a magyar nemzetnek. A püspök most ismét kinevezett egy tanítót az egyik romániai magyar iskolához és pedig *Vadász Zoltán* kapuvári tanítót, kit a brailai magyar kolóniához osztott be a püspök tanítói minőségben.

* **A hidakat újra festik.** *Köszeghy József* városi főmérnök előterjesztést tett a tanácsnak, hogy úgy a Szent László, mint a Baross vashidakat újra kell festeni, mert az első minium festés is lekopik a vasszerkezetről s akkor a hidat megtámadja a vas legnagyobb ellensége: a rozsda. A két hid újrafestése 5053 koronába kerülne. Egyben javasolja a főmérnök, hogy most cseréltesse fel a város a Szent László-híd faburkolatát újjal, mert a villamos vasut vágányainak lerakása alkalmából ugyanis felbontják a már kopott fakoczkákat.

* **A morva kőművesek elmentek.** A tavasszal tudvalevőleg nyolcz hétig tartott

Nagyváradon a kőművesek sztrájkja s a békes kiegészítés előtt az építő vállalkozók morva munkásokat hoztak Nagyváradra az építkezésekhez. A békefeltételek között ki volt kötve, hogy az idehozott 40—50 morva kőműves itt marad őszig, mert a szerződés szerint a vállalkozók nem bocsáthatják el őket azonnal. Azóta békésen dolgoztak is a jámbor morvák egészen szombatig, amikor elbocsátották őket. Egy-kettő kivételével már mind haza utazott. Az idegenek egészen jól érezték itt magukat s jól kerestek. Meg vannak elégedve s többen úgy nyilatkoztak, hogy jövőre önként eljönnek s ha munkát kapnak, itt töltik a nyarat. Igen sokan némileg megtanultak magyarul s jobban beszélik a magyar nyelvet, mint némelyik 30 év óta itt élő nagyváradlakos.

* **Uj malom villamos erőre.** Az iparpártolás ügyében megindult mozgalommal kapcsolatosan egész csapat új gyár keletkezéséről beszéltek. Ezek közül eddig még csak egy kokusz-zsír gyár felállítása vált ténynek, azonban a kereskedelemügyi miniszter ennek sem adta meg a kért állami támogatást. Most egy új malmot felállítása és építése van tervbe véve, sőt tegnap már a helyszíni szemlét is megtartotta a bizottság a telepengedély tárgyában. *Waldmann Albert* nagyváradlakos épít Váradvelenczén, Erzsébet utcán egy két emeletes malmot. Ennek a malomnak a létesítése annál nagyobb fontossággal bír, mivel ez lesz az első nagyobb ipartelepe Nagyváradon, amely villanyerőre lesz berendezve s a városi villamos-telepről szerzi be a villamáránfort. Ezáltal a város villamos vállalata egy nagy magánfogyasztóhoz jut, amely a nappali időben is igénybe veszi az áramot.

* **Miből keletkezik a járvány.** Nagyvárad város polgármesteri hivatala tegnapelőtt adta ki a hirdetményt, amelyben figyelmezteti a lakosságot a köztisztaságra, az udvarok és mellékterek tisztántartására, hogy a tifusz veszedelmes betegség erős tápot ne nyerjen. Jelenleg bár nem lehet tifuszjárványról beszélni, de tény, hogy mint más években ilyenkor, most is van néhány tifusz beteg Nagyváradon. Joggal kérdezzhetjük, hogy mi okozza ezeket a megbetegüléseket, mikor jelenleg Nagyváradon kitűnő víz áll a közönség szükségletére. Azt hisszük, hogy a baj az élelmiszerektől ered. Ma arra semmi gond nincs, hogy milyen tejet kap a közönség a piacon. A falusiak ahogy a tejet kimérik a kannákból, mi mindenre használják fel ezeket az edényeket. Az egyik ebben viszi haza a piszkos ruhát, a másik gyümölcsöt, krumplit visz benne, sőt a parasztasszony ebbe gyümöszöli bele a mézáróktól vásárolt paczelt. Hogy aztán otthon milyen tisztogatásban részesül a vízhiány községeiben a kanna az elképzelhető. Igazán csuda, hogy ilyen körülmények között nem dul állandóan a járvány Nagyváradon. Ez a kérdés pedig mindenesetre van olyan fontos, mint a város szépítése.

* **A sánczba vezetett vizek.** Kolozsvári utca elején 8—10 háznak a hátsó része a vársánczra nyulik s mivel Kolozsvári-utca színvonala magasabban fekszik a telkek hátsó részénél, a csapadékvizek a sánczba folynak. A katonai parancsnokság ez ellen óvást emelt s a hatóság utasította a háztulajdonosokat, hogy az udvarokban összegyűlő vizeket ne a sánczba, hanem Kolozsvári-utczára bocsássák ki. Mivel azonban a víznek még Kolozsvári-utczán is az a természete, hogy felfelé nem folyik, csatornáva pedig nincs ez az utca, a háztulajdonosok pedig nem tudnak eleget tenni a hatóság rendelkezésének. A hozott határozatot tehát megfélebbítették s rámutatnak annak keresztül vihetetlen voltára. Egyben hivatkoznak arra, hogy nézetük szerint a katonai hatóságnak is

respektálni kell 80—100 éves jogot, mert legalább is ennyi idő óta folyik a víz a sánczba. A villamos vasut építésével most még jobban felemelték Kolozsvára-utca uttestét, a mely 30—40 cm.-rel magasabb, mint az érdekelt házak udvarai. Kérik, hogy ha a városi tanács nem hajlandó a felebbezésnek helyt adni, terjessze azt a törvényha-óság elé.

* **Nem lesz sztrájk.** Megemlékeztünk arról a munkásmozgalomról, amelyet a Fő-utca aszfaltozásánál dolgozó munkások kezdtek, azon czélból, hogy első sorban helybeli munkásokat alkalmazzanak. Pár órai sztrájk után ezt el is érték. A villamos vasut építésénél foglalkozó munkások szintén ilyen mozgalmat indítottak. Az ügyben *Szamaszka* Ernő, a városi villamos vasut igazgatója és *Elemér* Ferencz főkapitány helyettes tegnap tanácskoztak az építő vállalat felügyelőivel. A vasut építésénél több idegen szerelő, szegező van, akik már régen foglalkoznak ilyen munkákkal; ezeket nem lehet elbocsátani, mert a helybeli napszamosokkal nem pótolhatják őket. A közönséges földmunkások közül azonban az idegeneket a hét végén elbocsátják s helybelieket alkalmaznak helyettük. Általában a hatóság arra törekszik, hogy az ellentéteket méltányosan kiegyenlítsse s a helybeli munkásokat keresethez segítse.

† **B. Meszena Istvánné halála.** Egy elkeltő öreg urnó: özv. báró *Meszena* Istvánné szül. *Sántha* Etelka haláláról mély részvéttel értesülünk. A derék urihölgy régebben Nagyváradon lakott s köztisztviselőként állott Nagyvárad urti társadalmában. Atyja *Sántha* György egykor Biharvármegye alispánja volt s férje: b. *Meszena* István Bem táborában mint alezredes szolgált s a honvédség felállítására után ezredes lett. Az agg urnó halála tegnap reggel leányánál b. *Meszena* Stefi özv. *Polgárné* urihölgnél *Török-Szentmiklóson* következett be. Elhunytát leányán kívül nagy rokonság gyászolja. Holttetemeit holnap, csütörtökön szállítják Nagyváradra; a vasutállomásnál *Fetszer* Antal provicarius beszenteli a holttestet s a gyászmenet az olasz-i plebánia-templomba vonul, ahol d. e. 10 órakor requiem lesz az elhunyt lelki-üdvéért. A kiváló urnó holttetemeit a várad-olasz-i sirkertben férje mellé helyezik a családi sírboltban örök nyugalomra.

* **Zászlóra nincs pénz.** Nagyléta község képviselő testülete 400 koronát szavazott meg az ottani tűzoltó-egylet zászlójára. Bihar-megye közgyűlése azonban úgy találta, hogy a tűzoltáshoz nem feltétlenül szükséges a zászló s különösen a községnek nincs ilyen czélra pénze s a képviselőtestület határozatát megsemmisítette. Nagyléta képviselőtestülete azonban más véleményben van s a vármegye határozatát megfeleltette a miniszterhez.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter a nagyszalontai m. kir. adóhivatalhoz *Michna* János alsókubini adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségben adótisztte nevezte ki.

* **A lappok hazájából itthon.** *Báthori* Ferencz, a nagyvárad felső kereskedelmi iskola jeles tanára, ki minden vakációját távol hazájától tölti tontos nyelvészeti s irodalmi kutatásokat végezve s az ideivel második szünidejét töltötte a zord északon a lappok földjén, fáradságos, de szép sikerrel járó utjából tegnap éjjel hazaérkezett Nagyváradra. A kiváló nyelvész teljes két hónapot töltött uton, olykor-olykor a legerősebb fizikumot is erős próbára kitévő viszontagságok között. A tudós tanár idejének utja — mint beszéli — sokkal nagyobb sikerrel járt, mint a tavalyi, tudományos kutatásához az adatok szerzését il-

letőleg. *Báthori* utjának eredményéről könyvet fog írni, melyet illusztrálva fog megjelentetni amennyiben sok érdekes felvételt eszközölt utjában. Az épp oly tanulságos, mint szóra-koztató könyv bizonyára kelendő tárgya lesz a könyvpiacnak. *Báthori* 16-án indult hazafelé s két heti folytonos utazás után érkezett Nagyváradra.

* **Helyreigazítás.** Tegnap számunkban a révi jelen voltak névsorából, a szedő tévedéséből *Osváth* Lajos megyei főlevéltárnok neve kimaradt, most azt helyreigazítjuk.

* **Kugliverseny.** A »Nagyvárad Réti Népkör« folyó évi szeptember hó 3-án d. u. 3 órakor teke-versenyt rendez, melyre a kör tagjait, valamint az érdeklődőket is tisztelettel meghívja az elnökség.

* **Temetés.** *Czell* Sándor honvédtőhad-nagy ifju, váratlanul elhunyt nejét tegnap délután helyezték örök nyugalomra. A Bethlen-utcai gyászház udvara a mély részvét képét mutatta, szorongásig megtelt résztvevő közönséggel, különösen hölgyek voltak nagy számmal. A koporsót elborították a sok szép koszorú, melyeket a bánatos férj, a szülők, a honvédtisztok, a honvédtisztek családjai helyeztek a ravatalra. A temetésen megjelentek a gyakorlaton levő ezred tisztikarának küldöttsége, egy alezredes s *Schwartz* Géza százados vezetése alatt, a különböző fegyvernemek itthon maradt tisztjei, a kezelőtisztek s a honvédségi számvevőormesterek. A temetési szertartást dr *Vucskics* Gyula plebános végezte. A szertartás után nagy közönségtől kísérve az impozáns gyászmenet a Ruhkovszky-uti központi sikertbe vonult, hol az elhunyt fiatal urnó földi porait átadták az anyaföldnek.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése augusztus 30-ára: *hűvösebb, szeles, sok helyütt csapadék, zivatarok.*

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor.-Dóra-szappan 70 fillér, készíti „Kigyó”; **gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.*

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dreher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Sok pénzt takarít,** ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Az **Amerikai Áruházat** ajánljuk, mint a legdivatosabb czikkek beszerzési forrását, annyival is inkább mivel olcsó árak tekintetében a versenyt egy üzlet sem veheti fel vele.

MULATSÁG.

Kolonbál. Antalfyné Hódy Anna ballet-mesternő szeptember hó 2-án tartja kolonbálját a körös-utcai saját tánctermében. A bál, melyre a meghívókat most küldték szét, sikeresnek és kedvesnek ígérkezik, a mennyiben a tanítványok közül sokan szóló táncokat fognak lejteni.

TANÜGY.

Beiratások az Orsolya-zárdában levő iskolákban. A nagyvárad szent Orsolya-zárda iskolainak igazgatósága ezennel közhíré teszi, hogy a beiratások az 1905—1906. iskolai évre a következő sorrendben ejtenek meg: A tanítóképző I. osztályában szeptember 1-én, a beiratkozni akaró növendék keresztlevelé vagy születési bizonyítvány a polgári iskola IV. osztályáról szóló bizonyítvánnyal ellátva 8 órakor jelenjenek meg az intézetben, a II. III. és IV. évfolyam növendékei szeptember 2-án iratnak be. A javító és magánvizsgálatok továbbá a tanképesítő szóbeli vizsgálatok szeptember 18 és 19 ik napján tartatnak meg. A belső és külső polgári és elemi iskolába felvétetni óhajtó növendékek beírása szeptember 1-től szeptember 7-ig tart mindennap kivéve a közbe eső vasárnapot. Hivatalos idő d. e. 8—11ig; d. u. 3—5-ig. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 8-án d. e. 10 órakor lesz, mikor is a sz. misén minden róm. kath. növendék megjelenni köteles. Szeptember 9-én kezdődnek a rendes előadások. *Az igazgatóság.*

Beiratások a zeneiskolába. A »Nagyvárad Zenekedvelők Egyesülete« által fenntartott, s az ének-, valamint az összes fuvó-, vonó- és ütő hangszer tanszakokra berendezett nyilvános zeneiskolába az 1905—6. tanévre a beiratkozások *Réz Mihály* egyesületi igazgató irodájában (Városház II. emelet 23. ajtó 1. é. augusztus 31-től szept. 8-ig naponta d. e. 10—12-ig és délután 3—5 óráig eszközöltenek. — A zeneiskola minden egyes tanszakra előkészítő, I., II. és III. rendes-, továbbá I., II. és III. kiművelési osztályból áll. Tandíjak a rendes osztályoknál: Ének, hegedű és gordonka előkészítő és első osztályban egész évre 40 korona, — második osztályban 50 kor.; III. oszt. 60 korona, — zongora és czimbalom tanszakra az előkészítő és első osztályban évi 60 kor., a II. és III. osztályban 80 kor., — fuvóhangszer előkészítő osztályban évi 50 kor. I—III. osztályban 60 kor., — a kiművelési osztályoknál 20—20 koronával több, mint az illető tanszak rendes III-ik osztályánál. — Beiratási díj 4 kor. 30 fill. A tandíj két részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratási díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én. Nagyvárad, 1905. augusztus 26. *Mezey* Mihály egyesületi elnök. *Réz* Mihály egyesületi igazgató.

TÁVIRATOK.

Meg van a béke!

— A váratlan örömhír. —

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a békét megkötötték.

A békekötés hírének hetek óta lázas izgatottsággal lesik a kulturnemzetek világszerte és bár a helyzet utóbbi időben többször pesszimisztikus fordulatot vett, általános volt az impresszió és reménység, hogy a béke, ha az utolsó pillanatban is, de végre mégis csak meglesz. Mindazáltal ilyen gyors fordulatra nem lehetett elkészülve a világ, kivált a közvetlen kedvezőtlen előzmények után.

Jelentések a békéről.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) *A Reutter* ügynökség hivatalos kommunikéjében jelenti, hogy a *békekonzferencia teljes megegyezésre jutott* és elhatározta, hogy *megkezdik a békeszerződés kidolgozását.*

A new-yorki *Associated Press* portsmouthi távirata jelenti, hogy a békekonz-

ferencia minden pontra nézve teljes megegyezésre jutott.

Londonból jelentik, hogy a béke megvan, a japánok minden irányban koncessziót tettek.

Közelebbi részletek.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Portsmouthból jelentik: Japán majdnem az összes pontokban engedett és elfogadta Oroszországnak azt a kijelentését, hogy hadikárpótlást nem fizet. Japán az internált hadihajók és Oroszország haderejének a távol Keleten való korlátozása kérdéseiben is engedett.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) A párisi Havas-ügynökségnek jelentik New-Yorkból, hogy a japánok elfogadták Oroszország ultimátumát, mely szerint az hadikárpótlást nem fizet és megkapja Sachalin szigetének felét, anélkül, hogy ezért visszavásárlási összeget fizetne. A japánok elejtették a keletázsiai internált hadihajókra vonatkozólag emelt követeléseket és nem kívánják a keletázsiai orosz tengeri haderőt korlátozni.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Portsmouthi jelentés szerint azt hiszik, hogy ma délután a békekövetek midőn a békeszerződés kidolgozásához hozzáfognak, fegyverszünetet fognak kötni.

A béke tehát, mint távirataink egyhangzólag megerősítik befejezett tény. A hátralevő tárgyalások már csak részletek, nevezetesen a békeszerződés módzatait és feltételeit illetik.

A csöndes válság.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Lukács ma reggel ismét Ischlbe, Kossuth egyik rokonához Komárommegyébe utazott, honnan csak csütörtökön, vagy pénteken tér vissza. Apponyi Brüsszelben van az interparlamentáris konferencián. Ilyen körülmények közt a héten előreláthatólag mi sem történik a belpolitikában, amely csak a jövő héten fog megélni.

Egyik képes estilap híradása szerint Feférváry augusztus 30-án Ischlbe megy hol a király, aki addigra a tiroli hadgyakorlatokról visszatér, 31-én audiencián fogja fogadni. A M. T. I. ezt a hírt megczáfolja.

Az interparlamentáris konferencia.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Brüsszeli jelentés szerint a 13. interparlamentáris konferencián az amerikai csoport nemzetközi békeparlamentre vonatkozó indítványához Apponyi is hozzá szó ott s indítványára héttagn bizottságot küldöttek ki.

Fenyegető szociálisták.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) A szociálisták egyik polgári lap tudósítójának kijelentették, hogy szeptember 15-én nagyszámban vonulnak tüntetésre képviselőház elé. A polgárok fölvonulásától nem fének, miután erős a reményük, hogy azok is hozzájuk fognak csatlakozni.

Mezőtur diszpolgárai.

Budapest, ug. 29. (Saját tud. távirata.) Mezőtur városa Kossuthot, Apponyit és Fusthot

diszpolgárává választotta vasárnap. Perczel Dezsőre oézve, akit szintén diszpolgárul választott évekkkel ezelőtt, kijelentette a város, hogy diszpolgárának a történetek után nem tekinti.

A kormány tervei.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Az Esti Ujság úgy értesül, hogy Fejérváry a parlamentet szeptemberben ismét hosszabb időre el fogja napollatni.

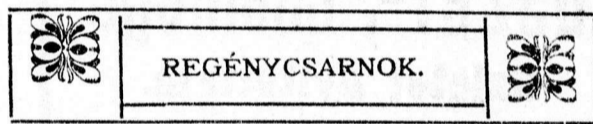
Egy másik esti lap azt írja, hogy a kormány most csakugyan a megyei adminisztrátorokkal kormánybiztosokkal akar kísérletezni. Így Beniczky Lajos pestmegyei alispán helyére állítólag Kaffka Lászlót küldené.

Az általános választói jog.

Budapest, aug. 29. (Saját tud. táv.) Kristóffy tanulmány utra küldötte Petrovichot Németországba az általános választói jog kérdésében. A kiküldött miniszteri tisztviselő ma hazaérkezett s nyomban hozálátott írásbeli jelentésének kidolgozásához.

A Reichsrath és a delegáció.

Budapest, augusztus. 29. (Saját tud. táv.) A bécsi Reichsrathot közelebből egybehívják, hogy tanácskozzék, mi történjék azon esetre, ha a magyar országgyűlés szeptember végéig tagokat nem jelöl a delegációba.

Milverton Ágoston esete.

Irta: A. C. D.

Az üvegház zárva volt, de Holmes egy darabka üveget kikerekített és kívülről felnyitotta az ajtót. Egy pillanat múlva mögöttünk becsukta az ajtót és ezennel a törvény szeme előtt betörő volt a nevünk . . .

A helyiség meleg, fűledt levegője és a különböző egzotikus növények illata torkunkat fojtogatta. Cimborám a sötétben kezem után nyult és csendesen vezetett előre a virágok között . . . a galyak separték az arcunkat.

Holmesnak megvolt az a sajátságos tulajdonsága, hogy sötétben is látott.

Még folyton a kezemet tartva, benyitott valahová. Nekem úgy rémlett, hogy tágas szobába jutottunk, a hol egy, csak az imént elszitt szivar füstjét éreztem. Holmes egészen jól megtalálta az utat a butorok között és megint kinyitott egy ajtót, melyet azután ismét becsukott mögöttünk. Kinyujtottam a félkezem és éreztem, hogy a fal mentén ruhák lógnak; ebből sejtettem, hogy valami átjáróban vagyunk. Lassan áthaladtunk és Holmes most jobkézről nyitott ajtót. Valami nekünk rontott a szívem majd kigugrott, de aztán kinevettem magamat, mikor felfedeztem, hogy a valami macska volt. Tűz világitott ebben a ujjabb szobában és itt is érezhető volt a szivarfűst. Holmes lábujjhegyen lépett be és intett, hogy kövessem. Azután halkán behuzta az ajtót.

Milverton dolgozó-szobájában voltunk. A szoba tulsó oldalán nehéz függöny takarta el a hálószoba bejáratát.

A kandallóban jó tűz égett: egészen bevilágította a szobát. A kandalló egyik oldalán függöny lógott, az takarta el a vakablakot, melyet kívülről láttunk. A másik oldalán a verandára nyíló ajtó volt. A közepén az íróasztal állt forgatható vörös bőrszékekkel. Szemközt pedig széles könyveszekrény terjengett Athéne márvány-szobrával a tetején.

A sarokban a könyveszekrény és a fal között állt a nagy zöld Wertheim-kassza; a tűz

fénye visszatükröződik a fényesre csiszolt sárgaréz zárról. Holmes odalopózkodott és nézte; majd a hálószoba ajtajához csuszott és ott hallgatódzott egy ideig.

Semmi nesz nem hallatszott.

Ezalatt eszembe jutott, hogy jó lenne kissé biztosítani visszavonulásunkat a külső ajtó felé, odahuzódtam és vizsgálni kezdtem. Meglepetésemre az ajtó még csak be sem volt hajtva. Megérintettem Holmes karját, mire ő álarcos fejét arra fordította. Láttam hogy megütközött és éppen úgy meg volt lepette, mint én.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Heti vásár Sáp községben. Sáp biharmegyei község képviselőterülete állatfelhajtással kapcsolatos heti vásár engedélyezését kérte a kereskedelmiügyi minisztertől, A helypénz szedéséről előre lemondott. Ugy a biharmegyei gazdasági egyesület, kereskedelmi és iparkamara a hetivásár megadását véleményezték. A miniszter tegnap értesítette Biharvármegyét, hogy Sáp községnek megengedte, miszerint minden héten pénteken állatfelhajtás és helypénzszedés nélkül hetivásárt tarthasson. Állatvásár nélkül azonban Sáp község aligha éri el a célját.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, aug. 29.

Buza okt. — — — —	15 86
Rozs okt.-re — — — —	12 84
Tengeri április 1906. — — — —	16 74
Zab ápr. ra — — — —	12 22
Repeze aug.-ra — — — —	24 90

Értéktözsde.

Budapest, aug. 29.

Osztrák hitelrészvény — — — —	669 25
Magyar hitelrészvény — — — —	782 75
Leszámitoló bank — — — —	474 —
Rimamurányi — — — —	588 —
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675 —
Közuti vasut — — — —	572 —
Városi villamos vasut — — — —	314 —

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 aug. 29-én.

Magyar aranyjáradék 4% — — — —	115 96
Magyar koronajáradék 4% — — — —	96 65
Magyar koronajáradék 3 1/2% — — — —	87 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	96 50
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — —	97 50
Magyar nyereségy sorsjegy-kölcsön — — — —	217 50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	166 —
Osztrák járadék papirban — — — —	100 30
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100 20
Osztrák járadék aranyban — — — —	119 50
Osztrák korona járadék — — — —	100 50
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157 —
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16 30
Magyar hitelbank részvény — — — —	187 50
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	673 50
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67 650
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19 09
Német birodalmi márka — — — —	117 22
London vista — — — —	239 82
Páris vista — — — —	95 30
20 márkás arany — — — —	23 47

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Rejtélyes munkatársnak. (Helyben.)

A riportnál a fődolog, hogy idejében jöjjön. Amint tetszik látni, mi már tegnap referátát közöltünk erről a dolgról. Nem olyan szellemes, nem olyan csipős mint ez — de most már nem s-gíthetünk rajta — nem térhetünk vissza ugyanerre referáda formájában. Köszönjük az érdek nélkül nyújtott védelmet, ránk fér a sok támadás közepett. Várjuk az ígért tárczákat. Szives üdvözlét.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészekről.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cégéig, ha bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a »Schicht« névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy „kúles“ szappant)

Megtakarít pénzt, időt és fáradságot.
 A ruhát kiméli és megóvjá. 1227. b.

Mindennemű ruha és mosási módszer részére a legjobb és legolcsóbb

Hófehér ruhát ad. A színeket emeli, fénylővé és világossá teszi.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan »Schicht« névvel és a »Szarvas« vagy a »kúles« védjeggyel legyen ellátva.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó melléképületekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Eladó ház.

A város legegészségesebb levegővel bíró részén egy még 10 évig adómentes ház, mely áll 3 szoba, 2 konyha, pincze és hozzá való melléképületekből, szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1254.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

á r v e r é s t t a r t.

Felkéretnek a zálogjegytulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Tekintettel a szezon végére, minden raktáron levő áruk, melyek gyönyörű nagy mennyiségben vannak felhalmozva, a már ösmeret olcsó áraknál is sokkal olcsóbban lesznek eladva.

Kérem erre figyelemmel lenni a szükséges beszerzésnél.

A

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
 jelzálogkölcsonöket
 nyújt,**

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és fojyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Kerestetik

3 jó karban lévő ajtó azonnali átvételre.

Az egyik 178 cm. magas, a másik 182 cm. magas, és mindkettő 94 cm. széles legyen.

A harmadik ajtó lehetőleg ajtó féllal ellátott legyen s körülbelül a fenti nagyságnak megfelelő. Szükséges még 4 ablak, melyek tokjainak belvilága körülbelül 1 méter magassága.

Czim megludható a kiadó hivatalban. 1287